

www.e-rara.ch

Musaeum hermeticum reformatum et amplificatum

Subtilis allegoria super secreta chymiae perspicuae utilitatis et iucundae meditationis

Maier, Michael

Francofurti, 1677

Stiftung der Werke von C.G.Jung, Zürich

Persistent Link: <https://doi.org/10.3931/e-rara-7707>

www.e-rara.ch

Die Plattform e-rara.ch macht die in Schweizer Bibliotheken vorhandenen Drucke online verfügbar. Das Spektrum reicht von Büchern über Karten bis zu illustrierten Materialien – von den Anfängen des Buchdrucks bis ins 20. Jahrhundert.

e-rara.ch provides online access to rare books available in Swiss libraries. The holdings extend from books and maps to illustrated material – from the beginnings of printing to the 20th century.

e-rara.ch met en ligne des reproductions numériques d'imprimés conservés dans les bibliothèques de Suisse. L'éventail va des livres aux documents iconographiques en passant par les cartes – des débuts de l'imprimerie jusqu'au 20e siècle.

e-rara.ch mette a disposizione in rete le edizioni antiche conservate nelle biblioteche svizzere. La collezione comprende libri, carte geografiche e materiale illustrato che risalgono agli inizi della tipografia fino ad arrivare al XX secolo.

Nutzungsbedingungen Dieses Digitalisat kann kostenfrei heruntergeladen werden. Die Lizenzierungsart und die Nutzungsbedingungen sind individuell zu jedem Dokument in den Titelinformationen angegeben. Für weitere Informationen siehe auch [Link]

Terms of Use This digital copy can be downloaded free of charge. The type of licensing and the terms of use are indicated in the title information for each document individually. For further information please refer to the terms of use on [Link]

Conditions d'utilisation Ce document numérique peut être téléchargé gratuitement. Son statut juridique et ses conditions d'utilisation sont précisés dans sa notice détaillée. Pour de plus amples informations, voir [Link]

Condizioni di utilizzo Questo documento può essere scaricato gratuitamente. Il tipo di licenza e le condizioni di utilizzo sono indicate nella notizia bibliografica del singolo documento. Per ulteriori informazioni vedi anche [Link]

SUBTILIS ALLEGORIA
Super
SECRETA CHY-
MIÆ

PERSPICUÆ UTILITATIS ET
IUCVNDÆ MEDITATIONIS

MICHAELIS MEJERI.

FRANCOFURTI,

ANNO DOMINI M DC LXXVII.

SUBTILIA

SECRETARIA

M

PERKINSON

MICHAELIS

a
r
v
r
n
f
r
h
f
z
f
h
r
n
n
g
f
p
ra
n
b
f
tu
b

CUm jam potiorem vitæ meæ partem in literarum humaniorum, artiumque liberalium studiis, ac cum doctioribus quibuscunque, qui sapere quid præ vulgo viderentur, conversationibus transegiſſem, ita ut quid firmioris iudicii partim assidua lectione, partim ipſo rerum usu acquisiſſe mihi viderer, cepi mecum conſiderare acutius varias hominum actiones, plærumque vel ad pompam & libidinem aliis prædominandi & in honoribus anteferri, aut gulam & luxuriam corporis promovendam, aliave ejuſmodi enormia vitia ſpectantes, & quod plærique per fas & nefas ſolite divitiis cumulandis, omni conſcientiæ reſpectu, pietatis aut virtutis zelo poſthabito, præoccupati eſſent; Unde diu anceps & incertus hæſitavi, an *Democritico cachinno*, an *Heracleio ſtetui* eandem ob cauſam ſubſcriberem, an verò cum Eccleſiaſtico, *Omnia vanitates vanitatum* pronunciarem, Verum penſiculatis ſingulis tandem ad me reverſus, poſt *Dei Opt. Max.* agnitionem, ex *Fontibus Iſraelis ſeu ſacris Bibliis* hauſtam, nihil melius, prius aut antiquius inveni, quam rerum abditarum in natura exiſtentium, hominique maxime utilium, inveſtigationem, qualicunque modo inſtitutam, ſive domi per libros aliis relictos, meditatione prævia & experientia manuali pedilequa, ſive foris *magnum illum Mundi codicem* pervolvendo; A nullo horum inquirendæ ſcientiæ modo abſtinui, ſed nunc huic, nunc alteri indulgendo, quod plus hauſi, eo magis, *Tantali* inſtar, ſitii: Audiveram verò inter cætera eſſe avem quandam in toto terrarum orbe ſaltem unicam, **PHOENICEM** dictam, cujus corporis exuviæ, hoc eſt plumæ ſeu carnes haberentur *Medicina omnium Medicinarum præſantiſſima*, utpote quæ foret remedium **IRÆ & DOLORIS** ſeu **NEPENTHES**, de quo legitur in antiquorum ſcriptis, quod *Helena*, à *Paride Trojano* rapta, id præbuerit *Telemacho*, quo ille omnes præteritos labores, curas & dolores

Democritus & Heracletus diverſo affectui indulſerunt.

Omnia vanitates vanitatum.

Inveſtigatione rerum abditarum nihil melius.

Aviſ Phœnix celebra- tiſſima ſemper fuit in ſcriptis ſapientum. Remedium iræ & doloris.

oblitus

oblitus lætitia singulari exhilaratus est: Ad hanc itaque avem indagandam, ubicunque lateret, impetu quodam naturæ meæ mentisque raptus & quasi volens coactus sum; non quod sperarem potiri hac volucris integra (id enim mihi impossibile prævidi) sed saltem ut vel plumam exiguam ejus, quocunque labore, sumptu & peregrinatione adipiscerer; De *Phœnice*, an sit alicubi, permulti dubitant, at longe plures de Medicina jam dicta: Qui de illa sibi dubium faciunt, illos ad *Tacitum*, *Plinium* & alios rerum mundanarum scriptores ab legatos velim, qui de hac, his hoc loco satisfiet; Inter quos ego igitur diutius extiti, qui non potui animum inducere meum, ut ejusmodi Medicinam simpliciter possibilem crederem, quamvis à nonnullis fide dignissimis viris ejus mentionem fieri perceperam, sed eam vel supposititiam aut fabulosam omnino, quemadmodum ejusmodi ab antiquis aut longinquis præter communem naturæ aut consuetudinis ordinem deducta plærumque videri solent, præpostera mentis obstinacia putavi: Quis enim unquam, dixi, medelam iræ professus est, nisi verbo tenus, non autem remediis naturalibus? Quis dolorem mitigantibus, Narcoticis, Opiatis & Laudanis, nisi in Medicina parum expertus, tollere non novit? Primum itaque ut non necessarium medico, sic alterum non insolitum, sed ipsa praxi frequentissimum accidit, uti non opus sit novam de utroque medicinam desiderare aut expetere; multo minus aliquid laboris aut sumptus illi inquirendo impendere: Adhæc legimus in antiquorum commentariis; quomodo *Philosophus* quidam præcipitem *Augusti Casaris* iram corrigere conatus est, nempe ne quid faceret ira præpeditus, antequam viginti quatuor literarum elementa tacitè secum percurrisset, quæ si vera sunt auxilia, cuilibet in promptu habentur nec indigent expensis aut doctrinis aliis. Ne quid addam de moralium sententiis, tam dolore animi, quam iræ remedia pollicentibus, quibus ita proprium videtur, moderari mentem & affectus temperare; uti Medico corpus à morbis liberare, ejusque temperamentum optimum conservare. Verum omnibus his, quæ nullam ejusmodi dari Medicinam investigatione dignam innuunt, consideratis, vice versa, & illa, quæ affirmando eam statuunt, produxi in hunc

*Phœnix a-
vis an sit.*

*An sit Me-
dicina Iræ
& Doloris.*

*Diodorus
Siculus fa-
cit ejus Me-
dicina men-
tionem.*

*Contra
iram auxi-
lium mora-
le.*

*Francisci
Petrarchæ
de remediis
utriusque
fortuna.*

In hunc modum: *Frustra Ethicus* vel etiam *Theologus* præscribit alicui ^{Esse iræ ve-} præcepta moderandæ iræ, si temperies corporis reclamet, utpote ca- ^{media uti-} lida & sicca, humoribus biliosis & retorridis exæstuans, ut patet in ^{lia.} paraphreniticis, phreniticis, Maniacis & à diabolo obsessis, in quibus ^{Ira ex hu-} bilis flava vel atra causa est præcipua sine qua non: Medicus itaque in ^{mure calido} ejusmodi casibus temperet vel expurget humores immoderatos & ^{abundant.} cessabit iræ rabies, non aliter, quam igne per aquam extincto cessat omnis combustio: Unde Medicorum antesignanus ille *Galenus* non inconcinne libro singulari testatum reliquit, *Quod mores animi sequantur temperamentum corporis*: Ut enim alias fortissimus & invictus miles diutino & squalido carcere enervari & conteri potest adeo, ut ægre seipsum sustineat, ita & mens hominis, alias nec iræ nec furoris affectibus mancipata, vitio solius corporis biliosi vel ab humoribus aliis contaminati, sæpissime inficitur & vincitur. Quod si autoritate gravissimi Medici & Philosophi ad hanc rem probandam opus sit, ex multis unius *Arnoldi Villanovani* testimonium adducam; qui libro de simplicibus, ubi portam secretorum omnium medicinarum ex tabulis qualitarum primarum, secundarum, tertiarum & quartarum, aperit, in hunc modum scribit: *Et si tu vis etiam facere tabulam eorum, qua operantur per accidens, aut aliquo tali modo occulto, ex dictis potes habere; verbi gratia, si vis scire, qua faciunt bonam memoriam, bonum intellectum, bonum visum, & qua faciunt amorem secundum viam naturalem, aut via occulta: Ad omnia enim ars medicina habet ingenium: Nam bonitas intellectus ad bonitatem sensitivæ est virtutis: Igitur bonum intellectum sunt facientia bonam digestionem & confortantia cerebrum, & membra principalia, expurgantia superfluitates, prohibentia vapores ascendere, sanguinem clarificantia, & qua respiciunt caput & cerebrum, & habent proprietatem ad bonitatem intellectus: Hac autem omnia intellectus supra dictis, invenies, unde facies tibi tabulam ad omnem operationem, si vis: Et secundum hoc invenies multos authores dicere de suis receptionibus, quod faciunt bonum intellectum, quia large prohibent multiplicari superfluitates, aut reprimunt vapores, aut confortant cerebrum generaliter, rectificant sanguinem & spiritum & allevant sensitivam, ex qua provenit*

Uu uu

omnis

Medicina
quadam
letificati-
va.

omnis bonitas intellectus. Audivisti etiam, quod quadam medicina vocatur letificativa, quia aggregat omnia confortantia membra principalia & sanguinem clarificantia & generantia bonum sanguinem & spiritum: secundum hoc etiam potes dicere, quod quadam medicina ducit ad paradysum,

Medicina
ducens ad
Paradysum

quia est composita ex disponentibus sanguinem ad misericordiam & pietatem & mansuetudinem & benignitatem, quibus mediantibus sequitur bonus appetitus ad bona opera: Et quadam incitat amorem, quia auget sanguinem laudabilem clarum in quanto & in quali, & privat ipsum a melancholia & phlegmate, quae sunt causa sollicitudinis, quae prohibet conversativam & curabilitatem & amorem: Sanguis verò multus clarus facit omnia contraria, incitat Venereum appetitum, unde de necessitate diligunt & faciunt civiles conversationes, gaudia, liberalitatem, ex quo sequitur ipsum diligere & diligere & desiderari ab omnibus: Et quadam facit castum, religiosum, quia inclinat sanguinem ad frigiditatem & paucitatem, quo facto non appetit coitum, nec mulieres, nec ludum, nec cantus, nec similia: Et ut generaliter dicatur, potes cum medicinis scire dispositionem sanguinis ad quamcunque qualitatem & tota differentia morum hominis fit ex sanguine calido, frigido, humido & sicco, & cum medicinis praedictis scis etiam facere circa hominem, quod vis: Tu audivisti etiam ab authoribus, quod quadam medicina facit fatuum, quadam daemoniacum, & si tu vis facere de istis secretis & firmari, respice in nobis familiaribus, nec multi homines sunt re-
Et i sensus nec boni ingenii, & si potaverunt multum vinum, quod non est medicina extranea, efficiuntur stolidi aut furiosi, aut habentes mores diversos valde à seipsis non ebrui: Et omnia mutantia sanguinem ad excessum calidi aut frigidi, permutant mores & intellectum à ratione: Vidisti, quod multoties comedit homo unum cibum & post comestionem redditur alacer & jocosus, cantans & valde diversus à seipso antequam comederet: Aliquando contrarium est, quia sanguis & spiritus & complexio ex primo rectificatur & bonificatur ex alio vero corrumpebatur: Facit igitur medicus de avaro prodigum, de casto luxuriosum, de timido audacem; & generaliter sicut mutat complexionem sanguinis, necesse est mutare sequentes inclinationes & cōplexiones ipsius: Et haec sunt secreta ipsius ultima artis medicinae: Quandoque verò ipsa nō facit ea nisi ex consequenti valde: Insuper res cum legerint in libris prudentum Medicorum & senum, qui sciverunt
jam

Medicina
incitans ad
amorem.

Medicina
faciens ca-
stum & re-
ligiosum.

Medicina
quadam
facit fa-
tuum.

Ex multi
vini potu
stolidi
fiunt.

Cibus &
potus alte-
ratur affe-
ctus inter-
dum.

Medicus
fuit ex a-
varo prodig-
us.

Ultima se-
cretum medi-
cinae qua.

jam esse secretum medicinae, cum vident eos facere bonum intellectum & facere fidelem, fortunatum, valde derident eos, & derisi valde elongati sunt à secretis medicinae & non volunt audire, nec credunt, quod ad medicinam spectet, nisi curare dolorem capitis aut apostema aut febre, & ipsi deberent curare seipos de grossitie intellectus, donec possent intelligere ea, quae propter tales, qui vituperant secretorum inventores, tu audivisti, quod Hippocrates praecepit Physicis, quos docebat, Quod secreta non pandant: Quia redundat in vituperium sapientum & in infamiam: quia si homo sit sapiens & investigans, bene veniet ad ipsa & participabit Nobiscum Donum Philosophia. Et paulo post: Et tu vidisti in libro experimentorum Philosophorum, quod circa animae passiones posuerunt pulcherrima, & mirabilia: Quae enim medicina est magis calefaciens, quam IRA? Et magis privans amorem & generans discordiam, & quae magis infrigidat, quam timor: & quae magis confortat, quam gaudium? Et quae magis cibatur & nutrit, quam bona spes? Et quae magis interficit, quam desperatio? Cum ipsis enim Philosophi fecerunt res valde pulchras. Hæc ille: Ex quibus patet, quod Medicinæ vis animo quoque succurrat ejusque affectibus, ipsi à corpore, aut vice versâ communicatis, & per consequens iræ quoque medelam profiteatur. At demus, iram expurgata biliosi humoris copia leniri, aut potius iracundiam refrenari posse, cum tamen vix ullus ejusmodi Remedium expetat, inutile omnino videtur & supervacaneum: Ad hoc responderi potest: sufficit medicinam in natura extare, quæ privatos affectus temperet, etiam si ab aliis aut non agnoscat aut æstimetur: Id enim ejus utilitati aut necessitati nihil detrahit: Nam etiam si hoc tempore non sit in censu aliquo, tamen alicubi, ut olim fuit, sic post esse potest in majori precio: Ita suo tempore antedictus Galenus Germanos ab omni medicina alienos, quibus utpote ferocioribus gentibus Medicinæ præcepta non editurus erat, pronunciavit, qui nunc Medicinam & amplectantur & excolunt, Græcis e contra in barbariem quandam iterum redactis & ab omni fere humanitatis literatura sub Turcico jago valde remotis. Verùm cum contrarium doctrina se maximè illustret, si dubium sit, an ejusmodi Medicina cum aliqua utilitate sit conjuncta, con-

Deridentes secreta ab illis elongantur.

Secreta non pandenda.

Donum Philosophia

Chymia opus.

Ira medicina calefaciens.

Timor quid præstet.

Gaudium.

Bona spes.

Desperatio.

Remedium iræ non expetitum inutile visum

Omnium rerum vice studio.

*Mala ex ira
innumera.*

siderentur, saltem, quæ mala ex immodica irâ aut iracundiâ contigerunt tam in principibus, quam privatis hominibus, quæ cum sint absque numero, testibus historiarum omnium temporum monumentis, inde & Medicina, quæ illam aufert vel avertit, est utilitatis immensa.

*Dolor symptomatum
acerimus.*

Quæ de ira dicta sunt, eadem quoque de dolore intelligi debent: Ut enim ira videtur ex affectibus animi maximè evidens & enormis, ita ex symptomatibus corporis dolor maxime est sensibilis & insignis, adeo ut ad se Medici curam non raro, ante evictum morbum seu expulsum causam, necessitate quadam inevitabili trahat. Non inconsultum itaque visum est, talem *Medicinam* amplecti, quæ dolorem simul è corpore & iram ex animo ejiciat. Hæc, inquam, Medicina est,

*Medicina
auro prævalens.*

quæ auro longè prævalet, dum modo Phœnix, unde petitur, inveniri possit: Ubi quæram? Ubi investigem? quem perconter? Qui novit, vix patefaciet, qui non novit, nec narrare poterit: Interim jacienda est alea & tentanda via; cum domi desides vix quicquam discant arcani, audaces verò fortuna adjuvet. Unde apud me certissimâ mentis resolutione constitutum est, patriam, quæ mihi cara, relinquere & ad externos proficisci, ut vel vitam in peregrinatione absumerem, vel cum lætitia medicinam optatam mecum domum tandem reportarem.

*Peregrinatione
medicina
indaganda est.*

*Obiectio
contra peregrinationem.*

Grave est, fateor, mutare solum & cælum, à notis ad ignotos, ab inquietis ad barbaros, à cognatis ad Antipodas, migrare propter spem dubiam medicinæ animo præconceptæ, quæ num sit in rerum natura, adhuc sub iudice lis est, dicent, quamplurimi: At hisce quod respondeam, non habeo, nisi quod Tullius olim suo Trebatio extra Romam agenti; Multi suam rem benè gessere & publicam patriâ procul. Omne initium difficile, & qui nunquam tristatus est, nec lætabitur, qui nunquam erravit, nec in veram viam reducetur: Ut enim Chymici

Rosæ Phil.

dicunt, Esse in Chemia nobile aliquod corpus, quod de domino ad dominum movetur, in cujus initio sit miseria cum aceto, in fine verò gaudium cum lætitia, ita & mihi eventurum præsupposui, ut primò multa aspera, amara, tristitia, tædiosa gustarem, perferrem & experirem, tandem omnia lætiora & faciliora visurus essem: De Medicina ea, aut Phœnice, an sit, nō dubitavi; nam si dubitarem, quomodo quæsissem?

*Phœnicem
esse non esse
dubium.*

si non

si nõ quæsissem, quomodo spem inveniendi eam habuissem? Sufficiat
 mihi unbram vidisse solis aut ejus radios, etiam si ipsũ solem digitis nõ
 tetigerim: Fortè inutile foret nobis tã nobili & claro corpori cœlesti,
 hac terrestri fæce circumseptis conjungi & immediatè tangi: Quid Augustum
fuit angu-
stum.
 augustum in rebus humanis, quod non in initiis suis angustum fuerit?
 Annon ipse homo ex humo? Quomodo itaque, inquam, Medicinæ,
 quam inquirō, perfectam notitiam haberem, antequam viderim aut
 tetigerim? Quomodo magister evaderem, antequam discipulus ex-
 titerim? Eundem igitur est per mundi regiones diversas: Non enim o-
 mnis fert omnia tellus: Forte in uno loco id visurus, quod per somniũ
 non cogitaram in alio: An peregrinatio mihi obesse poterit? Neuti-
 quam opinor: Peregrini enim nos omnes sumus in hoc mundo, etiam
 in propria, nempe terrestri patria: Unde ad ætherias illas clarissimas
 domus, quo Salvator noster, qui præcessit, nos, vocat & attrahit, mi-
 graturi tandem sumus: Respiciam hirundinem veris nunciam, Aves pere-
grinationũ
docentes.
 gruem, ciconiam, multasque alias aves, quomodo annuatim statis
 temporibus peregrinentur per aera in ignotas regiones naturæ instin-
 ctu & documento; ut homini specimen & exemplar edant peregrina-
 tionis per mundi partes instituendæ, ne semper fumo & fimo lariũ in-
 fenesceret: Avib⁹ aer sublunaris universus patet, & homini globus ter-
 restris: Respiciam cœlum ipsum, ipsiusque magnum viatorem, Solem, Sol magnus
cali viator
motu gau-
det.
 quomodo motu continuo gaudeat & omnia soli & poli creaturas illu-
 stret & illuminet, calefaciat & gubernet: Imò in proprium sinum pe-
 ctoris, ad cor ipsum, mentẽ dirigam, quomodo hoc motu agatur per-
 ceuto, dum vita manet, quod vitam ut metitur motione illesã, sic sub-
 latã, lesã, vel impeditã, finit: Naturale itaque homini est, moveri de loco
 ad locum, de regione in regionẽ, dum in se, supra se & circum se respi-
 ciat: At cum omnis motus fiat ad metam, præsertim sensibilium & ra-
 tionalium, appetitu seu voluntate à phantasia vel intellectu directã ad
 certum finem, hinc lucri sui gratiã, per mare, per terras cuncurrit mer-
 cator ad Indos, pauperiem fugiens; Et alii aliis causis impelluntur; Sic
 & nos propter merces animi, naturæ arcana, Dei dona, & scientias ar-
 tesque Propter
merces ani-
mi peregrin-
andum.

tesque conquirendas & investigandas quidni remotiora adiremus loca? Qui domi enim suæ confenuit, domi suam sapientiam quoque sepeliet, nec quid eorum, quæ in mundo sunt, agnosceret, nec ab aliis agnosceretur; nisi bis puer: Jucundum quoque & admirabile est, cernere tot & tam varias gentes, ab omnium nostrum proavo maximo paterno maternoque, Adamo, propagatas, quæ relictum ab eo sibi patrimonium valde in æqualibus partibus subdivisum possident: *Quid honestius*, quam antevertisse Solem cœlestem curriculo unius diei, h. e. totum terrarum orbem ab ortu in occasum perlustrando atque hinc in patriam circulo absoluto redeundo, anticipasse vel itineris soliti ejus se comitem exhibuisse? Dies enim omnibus, qui circumnavigant terrenum globum ab ortu in occasum deest, ab occasu in ortum, superfluit; cujus rei causa primitus obscura, at nunc sat cognita est: Imo quo quid, ad spirituales essentiam propius accedit, à terrestri pondere purgatum & defœcatum, eo ad motum fit celerius & habilis: Terra ignava quiescit, & merito, quia centrum est mundi immobile; At aqua movetur & totus Oceanus fluit & refluit idque quater, 24. horarum spacio; sic fontes, & fluvii veluti parentes magnæ ejus sobolis statim moventur ordine, & Oceano suas advehunt currendo quasi dulces delicias ad salum temperandum: Aer quanto impetu citetur, demonstrant venti, turbines & nubes eis circumductæ, nec non navium vastæ moles, & ipsæ molæ: Ignis noster abito continuo motu, ut retineri non possit, nisi semper novus generetur ex inflammabilibus materiis: Cœlum ipsum quanta itinera conficit cum suis stellis tam grandibus corporibus? Imò stellarum & cœli raptus tantus est, ut homo eam celeritatem ne imaginari quidem possit? Globus ferreus ex tormento vi pulveris Pyrii, si manente eadem semper celeritate terram totam ambire deberet, forte octiduum integrum requireret, antequam 5400. milliaria Germanica (hoc est, circulum terræ magnum) absolveret redeundo ad punctum unde emissus foret; at Sol in tanta distantia à superficie terræ, una hora plus spaciū conficit, quam tot milliaria; Imo forte in quadrante horæ, quam celeritatem nemo hominum metiri cogitatione potest, ne loquar

Jucunditas peregrinationis.

Honestas peregrinationis.

Dies deest vel abundat orbem terrarum circumnavigantibus.

Spirituale magis, magis mobile.

Elementa tria moventur.

Cœli raptus incomprehensibilis imaginatione.

ne loquar de superiori cœlo Saturni aut primo mobili, quæ longe altius sole posita sunt: Quid hominum cogitationibus celerius? Nihil in humanis; At in his intellectuales substantiæ traduntur celeritate ad æquales, & moveri in ipso Nunc seu momento; utpote indivisibiles in indivisibili, puncto, non in tempore: *Deus* vero, qui omnis motus expers ubique est, nec indiget eo moveri, ubi ante est: In multis itaque locis esse, cum homini impossibile sit, simul & semel (quod solius Dei proprium) divinitati proximum est, diverso tempore illis adesse, prout licet: Non ergo mihi sit tædiosum, sed longe jucundissimum, non inhonestum, sed multis modis honestissimum, non inutile, sed summa cum utilitate conjunctum, multas mundi hujus regiones perlustrasse, non ut videam saxa & sylvas, apud exteros, sed ut inquiram *Phœnicæam Medicinam* in mundo apud homines sapientissimos consulendo, cumque illis conferendo de rebus, quas ignarum vulgus non tam suspicit, quam contemnit. Ad iter itaque longinquum me accinxi, omnibus, quæ videntur necessaria, comparatis, non hic recensendis: Primo *Europa regna & fines* perlustrare constitui, deinde si opus sit, in *Americam*, hinc in *Asiam* & denique in *Africam* transire, mecum deliberavi: Nam volucrem illam medicinalem in aliqua harum prægrandium terreni orbis partium delitescere, non dubitavi, cujus si saltem vel exiguam famæ auram perentiscerem, confidi, me ad ejus perfectiorem notitiam successu temporis deventurum: Quod si peragratis his omnibus Terræ continentibus nihil de tanto Dei Dono inaudirem, me omni spe adipiscendi ejus privatam iri: Cur verò hunc ordinem suscipiendi itineris de una parte in aliam transeundi, animo præconceperim, hæc causa sufficiens mihi visa est, quod naturalem elementorum seriem, qua illa ex crassis in subtilia, ex ponderosis in levia migrant, imitari debeam: Sic enim *EUROPA* terræ, *AMERICA* aquæ, *ASIA* aeris, & *AFRICA* ignis imaginem & vires optimè repræsentat: Ex terra autem non fit aer, nisi intermedio aquæ, & ex aqua non fit ignis, nisi intermedio aeris: Hæc autem terræ partes dictis elementis appropriari sub singulis manifestius declarabimus: Hic satis sit, qualemcunque ordinis

Cogitationes hominū celerrime. Angeli dicuntur moveri in nunc. Deus non movetur, quia ubique est.

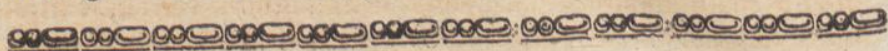
Cur peregrinandum sit.

Que sit intentio & ordo peregrinationis

Ordo itineris cur talis

Orbis terreni 4. partes elementis mundi appropriari.

ordinis rationem inculcasse, cum ipsa res pro se loquetur uberius & intelligenti hæc brevitatis fat verbosa videri possit.

EVROPA: TERRA.

EGRESSUS itaque solo patrio ipso *ÆQUINOCTII* Vernalis die *LUNA*, cum Sole in *ARIE TIS* signo circa caput Draconis, ut vocant Astronomi constituta, *EUROPA* M peragrare primò constitui, ut aliquid certi cognoscerem, an ibi ipsa avis Phœnix, an verò fama aliqui de ea animadvertenda foret: Est autem *EUROPA* Terra constans tanquam basis & fundamentum totius orbis inhabitati propter causas sequentes: Terra, ut in globo terrestri videre licet, longe superatur ab aquis circa superficiem, quamvis aquam sustineat & ipsa à nullo alio sustineatur elemento, nisi à seipsa seu manu præpotente Numinis: Hinc *Europa* cæteris terræ partibus longe minor est, at viribus, populis, fortitudine & animositate easdem longe antecedit. Sunt, qui cathenam naturæ elementorum mutabilium hanc seriem observare dicant, quod unus pugillus terræ det denos pugillos aquæ, centum aeris & mille ignis: quæ si vera sunt; *Terræ* excellentiam, compactiorem, gravitatem & stabilitatem, præ reliquis elementis, facile inveniunt: Eodem modo *Europa* (pace aliarum partium orbis id dixerò) omnium est fortissima, armis maxime strenua & ad resistendum magis prompta: Imo cum matrem sua sequatur soboles in moribus, hinc *Europæi* bellatores, gentium aliarum dominatores & subjugatores semper fuerunt, ipsi aliis invicti: Quod ut ab experientia demonstratur, respiciamus quatuor maxima mundi imperia, quorum in sacris Danielis Prophetæ vaticiniis fit mentio; Asia primam monarchiam obtinuit, utpote à conditione prima felix, nec non secundam, at vix quicquam dominii in *Europam* extulit, nisi forte pauxillum: Verum *Europa*, Macedonico illo juvene, *Alexandro Magno*, immensum spacium ad Indias usque in cæteris partibus sibi subiecit: Sic & *Iulio Cesare Romano Imperatore* dominatrix fuit Asiæ Africæque magna ex parte:

Hæc

Europa terra assimilatur.

Europa terra constans & basis orbis cur.

Europa cæteras partes antecellit multum modis.

Cathena elementorum qua portione coheret.

Europa fortissima armis.

Europæi bellatores. Imperia mundi magna.

Europa duo lumina Alex. M. & Iul. Caf.

Hæc duo Europæ lumina vires & potentiam sui soli & populi circumjacentibus gentibus satis restatam reliquerunt, ut non sit opus plura in medium adducere: Hinc *Europa* in forma corporis Virginem refert, at animositate cordis Leonem revera exprimit: Hic itaque *Virginæ Leo* est initium nostræ perlustrationis, in quo describendo, ut agnoscat, prima laboris ineundi meta proponitur: Virgo est, non solum facie externa & lineamentis corporis, sed & moribus, instituto & rebus.

Europa virgo forma, Leo corde.

Europa cur virgo dicatur.

Vim enim nullam *Europa* passa est ab aliis, quamvis procos innumeros habuerit: Leo est, quia dominatur multis subjectis & nulli subjicitur; Quotque Reges nutrit, tot Leonina corda ostendit, quemadmodum in clypeis eorum passim occurrit: Inter planetas cœlestes *Sol Europa* congruit, inter metalla *Aurum*, hoc est, in quolibet suo genere perfectissimum; Etsi enim *Sol* in *Europæis Terris* raro *Leonem* producit, nec aurum ita copiose, ut in reliquis ardentioribus partibus, tamen novimus, quod neutris careat, licet aliunde adductis: Scimus quoque nostra ætate in *Albia Leones*, & alibi innumeris in locis aurum uberrime provenisse, ne *Europa* his donis infœlicior æstimetur cæteris. Hæc est terra illa, quam veneror; Hæc est ea mater, quæ virgo semper cognoscitur: Hæc est nutrix populorum ingeniosissima, quæ multa dona artificio subtilissimo à se inventa suppeditavit: In hac *Vmbilicus Germanicus*, veluti centrum immobile, consistit, à quo ut *Axioma Imperialis Dignitatis* dependet, ita multæ artes, tanquam ex uberrimo *Amalthææ cornu* profluxerunt: In *Europa* variæ sunt dotes miraculosæ, quas recensere non est hujus loci, nisi, quoad *Terræ elemento*, quod tractamus, convenient.

Europa cur leo dicatur.

Sol Europa & aurum convenit.

In Angliæ duo Leones nati nuper Jac. & Hér. Terra veneranda.

Mater virgo.

Germania vent: pinguis Europæ.

In quibusdam *Pannoniæ* locis homines sub aquis habitare scribunt, quia ex aquis induratis tophacei lapides concreverint: In montanis *Carolinis* aquæ ferventes lapidescunt similiter: Alibi intra ignem vivos degere mortales asserunt, si silices ignem actu continent, ut *Castilia*.

Europa mirabilia.

Madrutii muri.

Quis non miretur ficcinum, lapidem pellucidum & odoriferum ex succis subterraneis gigni & per maris fluctus littoribus appellari, ut in *Sudavia*, maritima *Borussiæ* ora? Ne quid dicam de *Corallis Sili-*

Succinum Borussia. Corallus lapis ex fructu.

culi maris, ex vegetabili seu frutice indurescente extra aquam in lapideum rubrum vel album virgultum: Ut taceam terram sigillatam Germanicam seu Silesiacam & innumeras fossilium erutorum ibidem formas; sufficiat nobis Leoninam terram indicasse, & intelligentibus, qui mente, non auribus solum nostra dicta capiunt, innuisse: Terra insuper ut in igne perdurat, nec resolvitur in aerem, licet flamma sit fortissima, sed Auri instar pretiosi, quibuslibet injuriis resistit, sic & Europa nostra suis potentiis æquata & serata, veluti *Terminus Deorum* antiquissimus, nulli cedit; cujus encomium si non pro dignitate factis diximus, tamen pro veritate propositi, quod tractamus, ut potuimus, illustravimus: Multis perreptatis celebrioribus locis in nullum incidere potui, quide Phœnice ejusque Medicina me certiozem faceret; Verum quamplurimos offendi, qui me veluti ludentem operam & oleum luserint potius, quam juverint verbis, multo minus rebus: Quod quæris, dicebant, nusquam invenies, ac quod invenies, non est, quod quæris: Deceptus es ab aliis, qui te, quod non est, indagare impulerunt; Parce labori, sumptui & inquisitioni vocalis sine pondere bombi, qui velut *Echo* te *Narcissum* proprii ingenii admiratorem sequitur & ad omnia vocata, prout videntur, apta responderet, ad rem vero, quam inquiris, ineptissima: Nonnulli eorum, hæc est res abstrusior & intricatior, ajebant, quem ut tibi, tuisque studiis conveniat: Demus enim, esse ejusmodi Medicinam ex Phœnice petendam, at hominis vita per se admodum brevis perit, antequam indageretur: Interim multa alia commoda vocationes & professiones negliguntur, sumptus atteruntur, tempus præterit & tandem nihil in maribus invenitur: In res incertas certas pecunias, preciosum tempus vitæ impendere est hominis incerti & vani: Nihil ego, suggerebat alius, huic medicinæ impertiri vellem, nisi obiter eam quærendo, alia, unde lucrum mihi proveniret, opere veracissimo tractarem; quod si eodem modo feceris absque damno semper manebis: Ad primorum duriora monita oclusis auribus, aliis ita respondi; Medicinam hanc inquirere est hominis maxime industrii & labo-

Leonina
Terra indi-
cata.

Auro simi-
lis Europa
ant.

Verba &
rationes il-
lorum qui
absterrere
voluerunt
quærentem
medicinam

Chymica
dicta ad o-
mnes animi
conceptus
se applicant

Que negli-
genda dum
Medicina
hæc inquiri-
tur.

Responsio
ad objectio-
nes.

laboriosi, ingenio & rerum cognitione valentis: qui si obiter saltem in hanc incumbat, idem est, tanquam nihil agat: Nam ne ad primum corticem unquam perveniet: Causa patet, quia res est occultissima, quæ profunda speculatione & multarum rerum huic non dissimilium usu, præcedentibus circa idem subjectum variis erroribus, tandem animadvertitur, nec unquam fortuito casu ab indotis Emphyricis invenitur: Unde necessarium est, ut quis huic totum se dedat, aut totus ab ea absteat: Etsi vero ego talia & tanta dona in me non agnoscam, tamen nescio quo ductu aut nutu (credo, certe divino) in has difficultates nolens volens raptor, spe indubitata præconcepta, me Medicamentum quæsitum tandem, ex Dei gratia inventurum esse: Cuiuslibet Regi ut sua Regina, aut sponso sponsa pulchra videtur, sic mihi hæc Medicina præ omnibus mundi bonis arridet & magnetica quadam virtute mentem meam sibi fascinat & astringit, ut vita & amicis cognatisque carere velim, si illa debeam. Quod Hippocrates de Medicina alias pronunciavit, Artem esse longam vitam brevem, iudicium difficile, experimentum fallax, id verissime de hac intelligi potest, Ad illam quam plurimi tamen, ad hanc paucissimi proveniunt: Ratio est, quia pulchra difficilia, & sudor ante virtutem & gloriam positus sit: Per terram enim laboris tenditur ad quietem: Hæc meæ responsionis summa fuit: Jamque magnam *Europa* partem peragraveram, cum occurrit, *Hesperia ac Iberia* sæpissime mentionem fieri apud antiquos, ubi de arcanis agitur: Quocirca ad hanc me conferre non destiti; ubi, cum post multorum dierum iter adessem, hic Arabum familias quasdam ejusdem medicinae ante multos annos participes vixisse cognovi: De Geryone tricorpore insuper, Hercule, qui ejus boves puniceos, illo trucidato, abegit, Hortis Hesperidum aurea mala in arboribus gestantibus, quæ idem Hercules abstulit, hic percontari doctiores non intermisi: Ex quibus percepi, *Geryonem Chrysaoris filium*, tribus corporibus constantem, esse eum, de quo scribitur à Philosophis: Vidi tres facies in uno parente; & boves ejusdem intentionis esse: Herculem ipsum esse laboriosum artificem, vel hujus medicinae indagatorem, qui ad boves iturus, radiis solari-

Chymia requirit totum hominem.

Medicina Chymica aliis bonis anteferenda.

Peregrinatio in Hesperiam.

Geber, Avicenna & alii.

Geryon Chrysaoris filius quis. Hercules quis.

*Hercules
aureo pocu-
lo à sole do-
natus vice
navigii.
Poculum
Herculis
quod Medi-
cinam ira
& doloris
continuerit
Fortunata
Insula quo-
nunc spe-
tient.
Canaria 7.
qua.*

*Allegoria.
Virgo hac
Alphidio
dici ur
puella ha-
bens; ul-
cram fa-
ciem, cuius
oculi nigri
sunt & su-
percilia
iuncta, pra-
gnans, te-
mens utrum
uber.
Mulierum
imperium
quid facum
ferat.*

bus nimium calefactus ira incanduit, arcum que in ipsum solem inten-
dit, ob quam animi magnitudinem à sole *aureo poculo* donatus legitur,
quo ille vice navigii usus per Oceanum ad boves trajecit: In quo po-
culo hujusmodi medicamenti genus ad moderandam Herculis iram
absque dubio contentum fuit, si non quoad formam: tamen mate-
riam: A sole itaque *Hercules* Medicinam Iræ & doloris accepit, quam
ille secum deportavit: Nam de Phœnicis pennis exiguum quia fuisse
in illo poculo omnes prudentes statuerunt: Cum vero *Hispania re-
gnis* multæ insulæ annumerentur ac inter reliquas Fortunatæ dictæ
seu Canariæ, ex Europa discedere nolui, antequam & illas perlustras-
sem: Sunt hæc numero septem, utpote *Lancerotta, Bonaventura, Cana-
ria major, Tenariffa, Gomera, Ferro & Palma*: quarum tres, nempe *Lan-
cerotta, Gomera & Ferro* suis singulis Regibus parent; De hac ultima,
Ferro, in quam appuli, mirabilem hanc proprietatem & naturæ privi-
legium narrant, quod aquam habeat in arboribus provenientes;
Nam cum destituatur aqua dulci omnino hæc insula, hinc homines
& animalia hic degere non possent, nisi hæc importaretur aliunde:
Verum natura huic defectui providit arboribus quibusdam lata folia
habentibus, ex quibus certo tempore destillat aqua dulcis in tanta
copia, ut toti insula sufficiat: Quod cum advenæ vel pyratæ in insu-
lam advenientes ignorent, ibi diu morari nequeunt ob penuriam
aquæ potabilis: Hæc ex historiarum relatione vera esse, quilibet ob-
servabit: Accidit eodem tempore, quod *Gomera Regulus* absque hæ-
rede masculo obiisset, relicta unica filia pulcherrima, *Blanca* dicta,
quæ licet in paterno regno legitimum succedendi jus haberet, nihi-
lominus subditi ejus fœmineo imperio immorigeros sese declara-
runt, nisi Regi alicui nuberet: Præterquam enim dicebant, quod con-
tra naturæ ordinem esset, fœmineo sexui mares subjici, effœmina-
tionem quandam marium, inque hos fœminarum dominationem
hinc introduci, veluti constat ab experientia illorum populorum,
quibus fœminæ aliquamdiu dominatæ fuerunt; Ibi enim mulieres
fere viros & hi illas repræsentant; & adulteria sunt adeo frequentia,
maritatarumq; fœminarum, in secretis lupanaribus se alijs, ex læna-
rum

rum nutu, prostituentium tanta multitudo impunita, ut incredibile sit auditu: In quibus civitatibus liberi aut potius spurii habentur communes, tanquam in Republica quadam *Platonica*, cum fere & uxores communes habeantur: Adhuc indecorum putabant, ut ille sexus, qui propter ingenii imbecillitatem animique inconstantiam ad patiendum sit natus, omnium actiones regeret & gubernaret: persuasum itaque est Regiæ virgini ut de conjugè eligendo cogitaret: Fuit autem in *Insula Ferro* regius juvenis, nomine *Brumazar*, ad quem ipsa adjecit animum, interim ille vicissim *Blancam* regiam virginem flagranti deperibat amore, adeo ut intermittere non poterit, quin primo quoque die legatos ad illam mitteret conjugii inter ipsos celebrandi gratia: Consensum est à virginis parte, & nuptiæ mox celebratæ sub his conditionibus, utrinque confirmatis, primo ipsa pro dote secum adferret *Adamantem* immensi precii & magnitudinis, ac ille vicissim pro dono huic *Rubinum*, carbunculum à radiante splendore dictum, longe majoris valoris & æstimationis daret, quæ muta munera millionem unum & amplius valuerunt; hoc est decies centena millia ducatorum aureorum: Secundo, quod ipse ut maritus & Rex eam, alias sua natura imbecillum, defenderet, tutaretur & regia sua potentia protegeret, ne à prædonibus, qui ibi frequentes, damnum pateretur: Vicissim illa promisit, quod semper sub ejus dominio & imperio absque fuga & tergiversatione mansura sit: Quibus pactis & conclusis, nuptiis rite præcedentibus, matrimonium indissolubile, quale sperabatur, subsecutum est, in quo hi duo conjuges pacifice vixerunt & adhuc vivunt: Prædictum vero est illis, quod potentissimum Monarcham insularum ex sese genitum visuri sint, qui ex omnibus hostibus eorum victoriam reportaturus, *Trophæum*, ad *Dionysii columnas* usque in *India* extremas oras transferret, ibique statuet in monumentum perpetuum. Hæc commemoravi, ut quantum hic indagare licuerit, constaret, nempe me nihil de *Phænice* aut ejus *Medicina* in tota *Europa*, aut illi adjunctis insulis *Fortunatis*: aliisve, rescivisse: Ab hinc in *Americam* vento secundo navigare constitui, ut & ibi inter barbaros, si forte *Phænix* eo tur-

Resubl. Platonica. Hic juvenis Aphidio dicitur pulcher, nigri capitis, habens pulchrum vestimentum, quia aureum est.

Nuptiæ celebrata quibus conditionibus. Adamas & Rubinus arrabones & dotes sibi in vicem dantur à sponsis. Mutua promissa sponsorum.

Ex sponsis monarcham insularum oriturus.

bine tenebroso delatus esset, Medicina tam preciosa quæreretur, juxta Poetæ monitum, qui sic inquit.

*Casus ubique valet, semper tibi pendeat hamus,
Quo minime credis gurgite, piscis erit.*

*America,
aqua.*

AMERICA, AQUA.

IN *Americam*, novum terrarum orbem dictum, seu Indiam Occidentalem jam præcognitam, navibus contendere, non videtur res magnæ difficultatis, cum consuetudo & usus assiduus quasi viam Regiam per Oceanum invenerit, magnetis indicio: Verum illam primitus indagasse & in aliorum notitiam deduxisse, hoc opus hic labor fuit.

Aquila nigra in puppi navis, qua America perita est. Brasilia que.

Eam *Insulis Fortunatis* relictis ut adirem, navem conscendi, in cujus puppi *Aquila nigra* erat: Fluctibus Oceani de nocte horribiliter nigricantibus emensis, multisque periculis à monstris marinis & adversis turbinibus ac procellis inflicis, exantlatis; tandem ad *Brasilia* littora læti appulimus, quæ magna *Provincia est America* nemoribus cõtinuis repleta: Mapalia colonorum rara, rarissima oppida, & homines à doctis liberalium artium alienissimi sunt: Quos hic, inquam, de arcanis naturæ occultissimis consulam, ubi incolæ pro miraculo non ita pridem habuerunt lectionem epistolæ ab Hispanis invicem scriptæ & transmissæ, putaruntque chartam loquacem & proditoriam factorum? Quem perconter de *Phænice* avium omnium rarissima? Hoc quidem indubitatum est, volucres diverforum generum & colorum ibi reperiri, quales non in his locis aut terræ partibus visantur, verum cum *Phænix* sit longe alterius naturæ & proprietatis, non est quod illum inter vulgares aves quæramus: Nemora hic ex odoratis & varie coloratis arboribus sunt frequentia, in quæ dum meditationibus occupatus aliquando deambularem; partim ut lætiori arborum florumque aspectu oculos reficerem, partim ut naturali avium cantillantium musica mentem à curis relaxarem, fortè fortuna incidi in pomum inusitatæ & mirabilis elegantiæ, quod dum omni à parte contemplerer, inveni inscriptionem hujusmodi:

Americani literarum aut scriptionis vides fuere.

Allegoria.

Pomi inventio.

Inius

*Intus adest avia, quod tradas, inde resurgens
Filius, amplexus matris inire potest.
Inde renascetur paulò post nobilis arbor,
Agricola fœtus qua dabit auricomos.*

*Ænigma
pomo inscri-
ptum.*

His multum diuque consideratis, tandem intellexi, quod granum intus latens avia, scilicet terræ, mandandum sit, cum mater ejus pomi visa sit arbor, arboris verò terra: Assumpsi itaque hoc, veluti à Numine divino oblatum donum, donec occasione haberem illud in experimentum ducere, ac probare, quemadmodum inscriptio docet: Modum vero procedendi talem existimo; Quod semina hujus pomi, forte ex Horto Hesperidum eo delati, sumere debeam, inque terram ponere; Tum brevi tempore excreverunt virgulta ejusdem arboris, cujus est pomum: Post inquirenda erit alia arbor ejusdem generis, aut quæ proxime ad priorem accedat, eaque trunco tenus decapitanda aut abscindenda, & trunco dictum virgultum abscisum, veluti surculus, inferendum erit: Hæc duo cum coaluerint in unam arborem, truncus ille longe nobilior evadet, quam prius erat, propter infitionem surculi; Quia omnino ad surculi insiti naturam converteretur; Et fructus, qui inde orietur, naturam surculi aut pomi, prius inventi, referet. Hoc esse naturale artificium, quod tam naturæ quam artis beneficio perficitur, nemo est, qui inficias ire possit; In eadem regione ante adventum Hispanorum constat nullos fuisse equos, & equitem illis hominibus mirabile quoddam animal primitus visum; postea verò cum hi adducti essent unà cum asinis, horumque jumentorum opera ditiores usi, audiverunt esse & animal tertium ab utrisque productum, at diversum, mulum dictum: Idcirco ad hunc producendum omnes vires intenderunt. Fuit in primis quidam princeps loco natus, qui hujus rei curam habuit & equos jam sibi generosissimos procurarat: Asinos quoque laboribus addictos molarum aluit non paucos: Equorum gignendorum ex equabus ratio notissima fuit, ut & asinorum ex suo genere; mulorum non item: Unde hæc res experienda fuit: Omnis autem experientia periculosa aut errorum plena, quæ fit absque rei cognitæ præhabito exemplo aut per ratione

*Ænigmata
pomi expo-
sitis.*

*Processus
infitionis
arborum.*

*Allego-
ria alia.*

*Processus
mulos edu-
candi ex di-
versis spe-
ciei anima-
libus.*

*Experientia
periculosa.*

verissima

verissima indagazione: Equo pabulum est præbitum magna cura & copia, ex cujus insultu in asinam nihil generatum est, absque dubio, qua utrorumque seminum nulla fuit proportio: Cumque id tentatum sæpius esset frustra, omnis spes generandi muli succubuit: Tandem cum quidam ex illis qui naturam rerum & animalium scrutantur acrius, quam isti vulgares, eò loci adventasset ac dicto domino ea de re iteratam querelam animadvertisset, ipse, inquit, etsi non sim mulo medicus aut veterinarius, sed Philosophus, tamen nocere mihi videor, quæ sit causa frustratæ conceptionis muli: Cumque à domino eam edicere oraretur, dicam, inquit, ut accipi & possim, & sic incepit:

Philosophus
naturas re-
rum scrutatur
acrius,
quam vul-
gus.

Enigma de
muli conce-
ptione.

*Mulus ut edatur, patri simulandus asello
Auribus & tardis passibus, hæc facito:
Detur utrique suus natura pondere passus,
Qui, si fortè velis querere, quantus erit?
Dimidia, quod agentis, & illius adjice duplo,
Ex asino mulum tum generabit equa.*

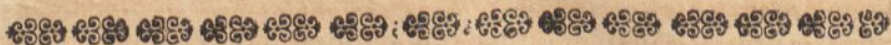
Mulus di-
versus à
patre &
matre.

Leopardus,
Lycisca,
hinuus,
mixta spe-
cies.

America-

Quibus verbis parum obscuritatis habentibus ille fidem adhibens, experimentatione multiplici facta tandem mulum, animal patri magis simile, quam matri, ab utroque tamen diversum obtinuit: Hæc esse naturæ privilegia, quis non videt, quod ex duobus generetur tertium, quod specie non conveniat cum utroque, sed formam habeat ab illis discretam; In quibus si quis naturam imitetur, absque dubio multa alia animalium, vegetabilium & metallorum genera producet, id quod jam pridem multos naturæ acerrimos scrutatores ipso usu probasse, pro certo affirmatur: Sunt enim qui dicant ex *Pardo & Leona* sic generatum *Leopardum*, ex lupo & cane femina, *lyciscam*, ex equo & asina hinnum seu mulam diversam à mulo; Ex surculo seu ramulo unius arboris & trunco alterius illi, non huic similem arborem, ex floribus certis coloribus mistis, alios flores coloratos, ex Tinctura seu pulvere metallico ruberrimo cum argento vivo in igne mixto, aurum, quod nec huic, nec illi per omnia est simile, & sic de aliis censendum: In metallis quoque præsertim in auro, hos *Americanos* populos
singulare

singulare artificium præ reliquis callere narrant, nempe quomodo aurum per aquam quandam adeò mollificari possit, ut instar ceræ digitis tractari, & ei lacunæ imprimi, gemmæque inseri, undiquaque firmatis labris & oris, possint: quod sane artificium in Peru magis usitatum, non contemnendum in natura & arte arcanum est; Non equidem ex corrosivis ea aqua videtur esse, alias digitis tractari non posset, aut si sit, stylo aliquo vitreo aurum formandum foret. Quomodoque sit, Chymia id esse inventum, nemo dubitabit, cum tales aquæ vix à natura, sed ab arte distillatoria proficiantur. Aqua Americana molliendi auri Chymica. Omnibus his perspectis, cum spes nulla medicinæ quæsitæ hic superesset, quamprimum has partes relinquere ac in *Asiam* trajicere data occasione cogitavi: Preciosissimum, quod hic in *Brasilia* vidi, lignum fuit *Hebeni* instar nigerrimum (ut rubrum illud *Brasiliarum* dictum præteream) magni ponderis & æstimationis, cujus non nihil, in *America* memoriam, mecum reportavi, propter nigrum colorem, quem in primis admiratus sum & in precio habui: Videtur enim hic *America* proprius Niger color America proprius. propter populos nigricantes & terram variis coloribus imbutam; De qua *Monardes* doctiss. *Sivilia* Medicus ita scribit in libro de medicinis ex *India* occidentali allatis: *Est res mirabilis & consideratione digna, varietas colorum terra Peruanæ. Nam si eminus quis observet, videbit multas soli partes diversis coloribus tinctas, ut videantur panni varie colorati ad solem, ut exsiccentur, expositi, Vna enim pars terra viridis, altera cærulea, alia alio colore, ut flavo, albo, nigro & rubro aut adhuc aliis, qui omnes sunt diversa minera terra: De nigro, cujus partem mihi miserunt, affirmare possum, quod ex eo optimum atramentum, si cum aqua vel vino mistum foret, fecerim, adscribendum valde conveniens, habet autem partem cærulei, unde melius apparet: Rubram terram dicit esse mineram argenti vivi, qua *Indiani* illi se pinxerunt Nave oblata, cujus signum unicornis albi coloris erat, *Americam* reliqui & ad *Asiam* contendi, caput *Bonæ Spei* ad sinistrum latus prospectans; Unde in sinum *Perficum* adveni.*

Asia aer.

ASIA, AER.

Quatuor terra partes unde dicta. **A** Siam ab *Asio Manai Lidi* filio dictam volunt, ut *Europam* ab *Agenoris Phœnicum* regis filia *Europa*, à love rapta & in *Cretam* abducta, *Americam* verò ab *Americo Vesputio* ejusdem inventore, & *Africam* (quam *Græci Lybiam* appellarunt ab *Afro uno ex posteris Abrahamæ de Cethura*, qui in *Lybiam duxisse* exercitum, ibique confedisse traditur: Undecunque sit nominum ratio, hæc nihil ad rem spectat: Est autem *Asia* tertium mundi continens, seu *terra aëria* & magis temperatæ naturæ, quam reliquæ partes: Ut enim *Europa* in quibusdam oris frigore, ita *Africa* calore molestat, *Asia* vero nec frigoris, nec caloris intensissimi particeps est, unde aeris elementum optime nobis repræsentat, quod calet & humet, caliditate frigus & humiditate siccitatem temperante: Regiones enim in mari sitæ, etiam si calidæ sint fatis, tamen ab aquarum humiditate æstus, si sint frigidæ, & frigus ab eadem mitigatur. Nam si naturam aeris calidi & humidum bene consideremus ejusque genealogiam ex causis scrutemur, inveniemus calorem igneum ipsi patrem, humiditatem verò aqueam matrem existere, quorum parentum suorum qualitates magis activas Aer, quasi filius retinet, nempe caliditatem & humiditatem simul. Hinc mediator est inter contraria elementa jam dicta, eaque, utpote utrique consanguinitate junctis, in omni corporum mixtione amica reddit & conjungit. Tali modo *Asia* præpotens *Orbis* terreni pars colligat *Africam* & *Europam* intermedio quodam vinculo, sive ignem & terram, gratiosissimum & tenuissimum elementum: *Asias* enim nulla esset coherentia utriusque, nec unum absque altero virtutes suas naturales in mixtione præstare posset. Ignis quidem terræ tanquam fomiti & foco libenter adhæret, at tolle aërem, unde respiret, & mox disparebit. *Asiæ* igitur prærogativa censetur, esse in medio orbis terreni, temperiem aeris sentiri atque aërios fructus, quales sunt dactyli, balsamum, aromata omnis generis & ipsum aurum, nobis ministrare. In *Asia* ut primæ

Asia terra aëria

Asia cur aëri elementum referat

Insula cur minus calida & frigida sint. Genealogia aeris calidi & humidum.

Aer, quorum filius.

Aer mediator inter contraria cur.

Asia colligat Africam cum Europa.

primæ *Monarchiæ* hinc inde à *Nimrodo*, venatore coram Domino, ceperunt, ita primus homo conditus est, & quod omnium rerum præstantissimum, *Salvator* noster, ut homo, primam lucem hausit, vitam humanam egit, mortem subeundo sustulit, nosque omnes in eum credentes fide salvos fecit, à morte resurgens resuscitavit, in cælum ascendens eodem viam præparavit. A sinu *Persico* initio itaque itineris sumpto immensas regiones peragravi, donec in eam *Asiæ* minoris partem devenerim, ubi *Iasonem* olim fuisse ac *aureum Vellus* obtinuisse in libris antiquorum legeram & ab incolis audiveram: Quocirca cum antiquitatis cognoscendæ percupidus essem, præsertim ejus historiæ, die quodam egressus in campum, eò ubi *Martis* locus, & *Ætæ* Regis, *Solis* filii, aula fuisse perhibetur, senem quendam obvium habui, venerandi vultus & authoritatis, qui in me, utpote peregrinum, ex habitu forte cognitum, oculos conjiciens, salve, inquit, hospes: Cui cum gratias egissem pro tam amica salutatione, O inquam, amantissime senex, nisi molestum sit, doce me, quæ ignoro; Potes enim, quia experientia senili seu ætate edoctus ea calles: nec denegabis, quia singulari humanitate præditus videris: Qui cum amice responderet, quid est, bone vir, quod à me requiris? De voluntate tibi benefaciendi ne dubites, si modo potestas ea apud me fuerit: Utrumque, retuli ego, est in te haud dubium: vellem autem lubens cognoscere, num illa, quæ de *Iasone*, ejusque vellere *Aureo* à tot *Poesis* & historiis tradita, revera ita se habeant, an verò sint vana & falsa, solummodo ad delectandos homines introducta & huc usque ad nos propagata? Multi enim his, ceu factis, fidem detrahunt, sed saltem ut fictis moralem expositionem inducunt. Ad quæ ille renidens paululum, en ego, inquit, sum ipse *Iason*, de quo quæris, qui tibi de me roganti omnium optime responsum dare ut possum, sic polliceor: Quo dicto, cum aliquantulum exhorrescerem, nō est ait ille, cur timeas; Ego enim ut vivus nulli nocui, sed veluti *Medicus bonus* omnibus profui, sic nec vita defunctus, quamvis revera mortuus non sim, sed fama, ut semper, vegetus & superstes: Hic focerime *Ætæ* regia sedes fuit, illi *Sol* pater, non ille cœlestis, quod absonum esset à ratione credere, sed

Asia prærogativa qua.

Ad Colchos metallarios colonos Ægyptiorum.

Allegoria de aureo vellere indagata. Iason in senis forma.

Iason interrogatus de aureo vellere quid responderis.

Iason Medicus.

Sol Ætæ pater, non cœlestis.

longe alius, illi tamen nomine, facie & dignitate proximè compar.
 Hic in *Martis* nemore pellem Arietis à Mercurio deauratam suspen-
 dit, quam non absque magnis periculis obtinere mihi licuit, quemad-
 modum tu forte novisti: Cui respondi, quantum lectione scire pos-
 sum, non me fugit, ac narra tute, quibus mediis ad eam rem veneris:
 Faciam, inquit ille, ut possim & promisi, sed ita, ut mentem potius in-
 tendas, quam aures. sensum potius, quam verba respicias, quo rerum
 cognitione magis, quàm mole traditionum à me discedas: *Medea*
 mihi ut consiliatrix adfuit, sic ego tibi non deero. Illa ministravit mo-
 dum usurpandi strategemata in obtinendo victoriam contra tot be-
 lvas veneno, flammis, dentibus nocentissimas: Eadem tibi quasi per
 manus relinquam, si dictis meis morigerus fueris: Draco pervigil so-
 pitus mihi est massa narcotica in ejus fauces injecta; Unde mox torpi-
 dus sensum caput in fundum dimisit semimortuus: Cui ita jacenti ex-
 animi absque mora dentes extrahendi fuerunt. Hi mox in humum
 propriam bobus ignivomis prius exaratam sepeliendi erant: Verum
 boves indomiti, prius sub jugum mittendi; quod magnæ industriæ &
 laboris fuit: Quocirca ad eos domandos aquam stillatitiam lympidif-
 simam dedit, in fauces illorum ad flammam restinguendas, inspergen-
 dam; Præterea *Luna Solisque* imagines concessit, absque quibus nihil
 me efficere posse ait: At ego, unde hæc omnia haberem, quæ sivi? Sa-
 tis tibi dixi, respondit; Apud me enim non invenies, qui eas, *Medea* ut
 accepi, sic ipsa has secum abstulit: Ubi igitur investigem *Medeam*, re-
 fero? Hoc incertum mihi, respondit. Postquam furibunda à me aufu-
 git, nupta est *Æge*o seni, ex quo *Medum* filium peperit, cumque eo
 in *Asiæ* regionem, ab eo *Mediam* vocatam, abiit. His auditis plura alia
 ab eo percontari volui, sed ille, defessus sum, inquit, interim hæc in
 mei memoriam serves; quibus dictis evanuit. Ego verò cogitabun-
 dus super hac re diu manens, quid significaret hæc relatio, apud me
 meditatus sum, & post collationem omnium reperi, nil nisi *Medici-*
nam à me quæsitam subintelligi, quæ ex *Phænice* revera petitur, at per
 vellus aureum adumbratur. Pili enim animalis aurei & pennæ volu-
 cris Phœnicis eodem spectant. Doctos viros præterea, quos quære-
 rem

*Iason qui-
 bus mediis
 ad vellus
 aurum
 occupan-
 dum instru-
 tus fuerit.*

*Medea ab
 Iasone fri-
 gens cui nu-
 pseris.*

*Medicinam
 Chymicam
 sub Iasonis
 velleve au-
 reo subin-
 telligi.*

rem eadem de re hic paucos inveni, quod tamen me parum movit, cum satis mihi fuerit, illam beatam terram aeriam agnovisse: In hac enim mundi parte, inquam, *Syria est & Terra Sancta*, quarum hæc *Iordanem* amnem, illa *Adonim*, fluvium, habet notissimum: In *Jordane Naaman* Syrus septies lotus à lepra purissimus evasit, Divino nutu: Per hunc quoque *Moses Israeliticum* deduxit populum: In *Syria Adonis* ab apro, *Martis* instinctu, interemptus legitur *Adonis* qualis fuerit, supra libro secundo satis dictum fuit: Hic provenit *Balsamum* illud laudatissimum, quod à putredine corpora humana præservat & longissimæ durationi consecrat. Hic fuit illud *Sanctum Sanctorum*, in quod summus ille *Sacerdos Sanctissimus* tum ingressus est, cum sanguinem & vitam suam inter cælum & terram pro peccatoribus nobis Deo Patri, offerret, tanquam sufficiens lytron & holocaustum; ad quem, ut semper, sic nunc vota nostri cordis ardentissima dirigemus in hunc modum:

In Asia est Terra sancta.

Vide clangorem bucinae.

Adonis ubi fingitur fuisse.

Balsamum. Sanctum Sanctorum.

O summe & misericors Salvator mundi, **JESU** Christe, qui Deus ab æterno, homo factus es in tempore, ut Deum & homines Mediator conjungens, hoc est, ut æternæ infinitæque Divinæ potentiæ ab homine ad iram perpetuæ damnationis provocatæ, adeoque tibi ipsi, Patri & Spiritui Sancto, Creatori, tu ipse factus creatura humana, utpote ex purissima Virgine absque ullo peccato natus, merito tuo satisfaceres, ideoque hanc terram tuam nativitate, vitæ conversatione, miraculis, passione, morte, resurrectione & in cælos ascensione, sanctam reddidisti, Ego ex ima mentis meæ submissione, precibus, quas unquam lingua & pectore suscipere possum, te, qui & Medicinam, humano generi utilem per media ordinaria instituisti & dedisti, dumque ipse incurabiles morbos Di-

Vota & preces ad Salvatorem mundi.

vina virtute tua in hac terra agens sustulisti & curasti, Medicam facultatem eo nomine super omnes alias artes & scientias, veluti Benedictam, elevasti, oro & obtestor, ut tua gratia mihi adesse nunquam non digneris, quo Medicinam dictam, cujus causa tantum laboris, operæ, sumptus & periculi in peregrinando & investigando, ut tu nosti, subii & hucusque pertuli, possim inquirere, inquisitam obtinere, obtentam ad nominis tui gloriam, multorumque ea indigentium relevationem usurpare: Tu siquidem, ut es scrutator cordium, novisti meum propositum, cogitationes & vitæ studium, quod nimirum mundana hæc vana & somniis similima æstimem, meque tibi consecratum mente exoptem, si tu modo & Velle & Possè, hoc est, omnia concedas: Largire, quæso, ut charitatis opera, quibus unice mancipari velim, absque numero exercere, hoc est, medicina illa multorum dolores tam animi quam corporis tollere affectiones, sive iræ & impatientiæ sive alterius commotionis, quoad licet humanitus, moderari valeam: Benedic Medicinæ præclarissimo tuo dono, quod proxime post conscientiæ tranquillitatem vitæque cœlestis per te solum nobis impetratæ beatitudinem præ humanis omnibus numerandum venit, ut vires à te ipsi inditas in morbis aliisque duris affectibus exerat & propaget, quo *Nomen tuum Dei Patris & Spiritus Sancti*, hac quoque parte celebretur in hoc mundo & post per omnem æternitatem, Amen.

His

His effusis precibus ad illum, qui omnis boni & doni author est, animo succurrit, fuisse quoque in Asia, præter terram hanc sanctam Terra sancta nunc barbarici Turcica subiecta *Paradisum* primæ creationis hominis in perfectione sua, ejusdemque lapsus; Quocirca eo me conferre propius intermittere non potui: Constat autem eum fuisse locum non procul à *Babylone*, quo continuato itinere, nihil præter ita, quasi deserta est. Paradisus in Asia. concursus quorundam fluviorum ibidem reliquum animadverti: Ab hinc ad *Indiæ* maritimam contuli, ubi in florentissimam *Civitatem*, *Ormum* dictam incidi, de qua incolæ hoc præverbium jactant, Quod si totus Mundus foret annulus, *Ormum* ejus gemmam videri; Ormus quasi gemma orbis annuli. Allegoria. In hac urbe aliquamdiu moratus, animadverti quamplurimos indies ex diversis portis magna festinatione animæque cupiditate excurrere, quorum cum unum forte interrogarem, quo destinasset iter, adeo properans? respondit: Ad *Paradisum* terrestrem; Quid, inquam, an hic est adhuc *Paradisus* aliquis cum ego antiqui illius vix vestigium aliquod reperire potuerim? At ille me relinquens cucurrit, quo ad potuit: Ego vero in urbem reversus apud me deliberavi, quid agendum esset, an eundem *Paradisum* vellem indagare, & si sic, qua via, an eadem porta jam dictum sequerer, aut alios ex aliis portis eodem instituentes viam: Verum ne quid nisi maturo consilio inciperem, incidit, me eodem stratagemate uti debere, quo *Colombus* ille primus *Americani* orbis detector & inventor usus dicitur: Stratagemata Columbi imitandum. Circumivi itaque totam Urbem & in singulis portis aliquamdiu stans exploravi auras, si quæ flarent, naribus, quales, essent, an lepidæ, dulces & aromaticæ, an alterius aut nullius odoris, & hac ratione tandem adversus unam portarum *Ethiopia* placidas & odoratas spirare sensi, quas ex illo *Paradiso* terrestri provenire potius, quam aliunde cogitavi: Ex hac itaque porta iter meum urgere incepti recta via, quam paucissimi ingrederentur: Progressus hac, mare quoddam trajiciendum erat (siquidem *Ormum* in *Insula* situm habeat) in quo *Margaritarum* albissimarum & optimarum Albissima prope Ornum accepta. piscationem annotavi, Harum impetratis nonnullis prece & precio

Mercurialis
statua in
trivio qua-
lie.

non exiguum me naturæ donum ad Medicinam spectans accepisse non dubitavi: *Albedo* enim unionum maxime est speciosa & pulchra, sine qua omnis commendatio eorum perit: Continens terræ proximū contingens longo terrarum intervallo processi per diverticulum valde angustum, donec ad trivium quoddam accesserim, ubi Mercurialis statua visebatur tota in argentata. excepto capite, quod deauratum erat: Hæc Indice manus dextræ rectam quandam lineam demonstravit, qua ad *Paradisum terrestrem* eundem sitis, quam cum sequeretur, post aliquod temporis & loci spacium ad flumen deveni valde larum & profundum, quod absque nave transire erat omnino impossibile; Nulla autem navis in toto illo littore invenienda erat: Ex quo prospicere potui ad versi littoris oras *Paradiso terrestri* simillimas; imo illum ipsum esse, quem transiveram, cujus fructibus ob defectum navis tamen hoc tempore frui non possem: Quantum ex littori proximo colle animad-

visui obviam.

vertere licuit, referam: Arbores diversorum florum aureorum, amarantiorum, citriorum, purpureorum & ruberrimorum ibi visæ sunt. Nec defuerunt semper virides lauri, buxi, juniperi & aliæ ejusmodi: Flores omnium colorum & suaveolentium ibi copia magna fuerunt, nempe flores solis, amaranthi, lilia, rosæ, bellides, hiacynthi, narcissi & alii: Aures avium concentu omnifono nempe philomelæ, cuculi, psittaci, alaudæ, carduelis & innumerarum aliarum partim cognitarum, partim non, oblectabantur; Nec defuit *Musica* arte instrumentalis, quæ facta erat cum rota suis clavis deprimente claviculas organorum musicorum, atque sic varias melodias 4. 5. vel 6. vocum, veluti digitis humanis, causante; solibus ventum afflantibus, dicta q; rota à rivo quodam aquæ perenni, motis & circumductis, quemadmodum prope

Gustatus
obviam.

Florentiam Italiae in Prætolino olim vidimus & audivimus: *Gustatus* quoque hic habuit, quo maxime caperetur, omne genus deliciarum ex fructibus arborum, aliisque, tantæ varietatis, ut cujusque appetitui satisfacerent & arriderent: *Odores* tantæ virtutis & suavitatis undique spargebantur, ut allicerent merito omnes circum circa degentes populos ventis suis emissitatis, qui tamen horum causæ ignari obduruerunt naribus in discernendis tot odoribus, quemadmodum

Oloratus
obviam.

& illi,

& illi, qui ad *Nili Cataractas* seu *Catadupa* habitant, ob perpetuum auri-
 bus captatum fragorem & maximum sonitum, obsuruisse feruntur: *Ad Nili Ca-*
 Verum nil profuit haecenus tanta & talia eminus lustrasse, cum do- *radupa sur-*
 nis, quæ ibi abscondita latuerunt, nec sensu notari potuerunt, carere *dasiri sunt*
 necessum fuerit ob unius, ut dictum, naviculæ absentiam: Quocirca *necola.*
 locum hunc relinquens ea fiducia, quod quamprimum possem instru-
 ctior aut fortunatior redirem illius fluminis transitum tentare vellem,
 ad intentionem mei itineris redii, nempe ad investigationem *Phœnicis*
 & ex eo dependentis *Medicinae*; cumque *Asiam Aeriam* satis meo ju-
 dicio vidisse existimarer, recta quasi via ad *Africam*, ultimam orbis par-
 tem, anhelavi, in qua si desiderium animi mei non explerem, me eo
 frustratum iri, omnino præsenfi: Ad sinum itaque seu oram extremam
 rubri maris iter direxi, ut inde nave in *Africæ* continentem transmit-
 teret.

AFRICA, IGNEA.

CUM in *Africam* appulisset, integro exacto anno & eo amplius,
 jam *Sol* iterum *Leonem* ingressus fuerat, *Luna* tenente *Cancerum* sui
 domicilii fastigium, quod magnam mihi spem optimi augurii fecit:
 Protenditur autem *Africa* versus Meridianum Solem ipsi *Asiæ*; unde
 longe calidiora sunt ibi anni tempora, quam alibi, præsertim æstas, quæ
 calidissima ibi sentitur: Atque hæc est præcipua causa, cur sit in maxi-
 ma sui parte inculta, torrida, sitibunda, sterilis & vacua: In hac, ut flu-
 vii sunt rariores, ita ferè frequentiores, ad aquas dulces, ubicunque eæ
 sint, concurrunt sibiq; invicem etiam diversarum specierum miscen-
 tur, unde novi fœtus, noviq; oris animalia nascuntur & non sine cau-
 sa *Africa* semper aliquid novi apportare dicitur: Ibi *Panes*, *Satyri*, *Cyno-*
nocephali & semihomines degere feruntur, præter innumerabiles be- *Africa sem-*
 liarum species: Ibi *Oryx* in summo æstu sitibunda lachrymis quasi ef- *per aliquid*
 fusis & gemitibus iteratis ardorem solis detestari traditur: Ibi *Luna* *novi ad-*
 montes & *Atlas*, qui cœlum humeris sustinet, ut mineris, sic serpenti- *fert.*
 bus abundant: Ibidem sanguis draconis colligitur, quem draco ex *Africa*
lephante exuxit, quo exanimi concidente, ille contunditur & reddere *montes ser-*
 quem *penibus co-*
mineris ab-
undans.

Zzzz

quem bibit cruorem, cogitur. Ibidem juxta Erythræum mare fera
Ortus ani- quædam visa est, *ORTUS* nomine, cujus caput rubeum lineis aureis
mal, cujus ad cervicem usque pertinentibus, oculi nigri & pedes, præsertim prio-
caput est ru- res, albi, posteriores nigriores, os usq; ad genas candidum, fuere: Cu-
beum, oculi jus exterioris formæ consideratione dum detineor, occurrit Philoso-
nigri, pedes phi Avicennæ dictum, quod de consimili animali videtur intelligi;
albi. nempe, res, cujus caput rubeum est, & pedes albi & oculi nigri, quid
 est? Hoc est magisterium: Per quod cum ipse eandem Medicinam,

Ad Phœni-
cem omnia
obscure di-
ta referri.
Sibylla Eri-
thraa de
Christo va-
tinianam.

Ἰν ὄρος
Ἔριτος
Θεὸς ὄσος
σῶντις
Σαυγος.

Sibylla car-
mina non
esse efficta à
Christianis.

Ciceronem
legisse Si-
byllæ Eri-
thraæ car-
mina de
Christo.

quam ego inquit, interpretetur, in eo aliquid mysterii latere non du-
 bitavi; omnia tamen ad *Phœnicem* referri deberi pro certo sciens: In-
 terim fama populari percepi, non procul abhinc fatidicam fœminam,
Sibyllam Erythraam dictam, cujus extant tot vaticinia de venturo
 Messia aliisque maximi momenti rebus, in cava rupe habitare, ideo-
 que eam imprimis abundam putavi, ut aliquid certi de Phœnice co-
 gnoscerem: Hæc de *Christo* carmen edidisse, *Spiritus Sancti* afflatu,
 traditur, cujus initiales literæ sunt hujusmodi: *Iesus Christos Theov-*
vios soter stauros, in quibus describit adventum *Christi in carnem*, qui
Deus futurus fit homo, ac adventum ejusdem ad iudicium & multa
 alia *Eusebius* de *Sibylla* in sua narratione histor. ita scribit: *Et hæc virgo*
perspicue vaticinari potuit: Hanc ego quidem beatam iudico, quam Serva-
tor providentia sua erga nos vatem elegit: Verum multi sunt, qui hanc ista
vaticinatam non credunt. Quamvis Sibyllam Erythraam vatem fuisse
consteantur; sed suspicantur aliquem nostræ religionis, Poeticæ Musæ non
expertem, hæc condidisse carmina, esseque adulterina, & falso Sybilla vati-
cinia dici, cum utiles sententias habeant multam voluptatû licentiam am-
putantes & ad temperatam & honestam vitæ conservationem ducentes:
Est autem veritas inproptulo: eo quod nostræ religionis viri tempora
diligenter & exacte collegerunt, non posse conjectari, quod poema
hoc à quopiam sit post Christi factum descensum, & iudicium. Est
enim in confesso Ciceronem poema hoc legisse, illudque & in Roma-
nam dialectum transtulisse & commentariis suis inseruisse: Denique
hunc imperante Antonio interemptum: Antonium vero ab Augusto
superatû, qui 56. annos imperavit, & huic Tiberium successisse, cujus

tempore Christi adventus illuxit, ac nova populi successio constitit: de quo eminentissimum Italiae Poetarum loqui puto, ubi ait:

Prodit in lucem hominum genus inde novorum.

Et iterum in alio quodam Bucolicorum loco, ubi adjicit:

Ultima Cumai venit jam carminis atas, &c.

Hæc Eusebius Ciceronis locus, quem Eusebius citat, est lib. 2. de divina Cicero ubi mentione tione: *Sibylla versus observamus, quos illa furens fuisse dicitur: Quorum* faciat Sibylla de *interpres nuper falsa quadam hominū fama diciturus in senatu putabatur,* Christo vaticinantis. *eum, quem revera Regem habeamus, appellandum quoque esse Regem, si salvi* Cicero in- *esse vellemus: Hoc si est in libris in quem hominem, aut in quod tempus est?* terpretatur *Callide enim, qui illa composuit, perfecit, ut quodcunque accidisset, prædi-* Sibylla ver- *ctum videretur, hominum & temporum definitione sublata: Adhibuit* ba de Chri- *etiam latebram obscuritatis: ut idem versus alias in aliam rem posse accom-* sto dicta, *modari videntur. Non esse autem illud carmen furentis, cum ipsum poema* quod per eū *declarat: (est enim magis artis & diligentiae, quam incitationis & motus)* salvi fueri *cum vera ea que angostixi dicitur, cum deinceps ex primis versus literis* simus, de *aliquid connectitur, ut in quibusdam Ennianis, quæ Ennius fecit: Id certe* rege tempo- *magis est attentī animi, quam furentis. Atque in Sibyllinis ex primo* rali. *versu cujusque sententiæ, primis literis illius sententiæ carmen omne* Cicero per- *prætexitur: hoc scriptoris est non furentis, adhibentis diligentiam, non* peram vult *insani: Hæc Cicero: Verum axioma, quo Cicero utitur, hoc car-* refutare. *men scilicet non esse Sibyllæ, quia non sit furentis; Sibylla autem* versus Si- *furens carmina sua dixerit, falsum & suo nomine indignum est. Con-* bylla, pro- *cedimus, tum Sibyllam furore non fuisse percitam, cum illud carmen* pter initia- *ediderit, quid hoc rei veritati detrahet? Dicimus enim Spiritus Sancti* los literas *afflatu, non diaboli Enthusiasmo seu furore eam tum motam fuisse:* aliquid si- *Ad hanc postquam accessi, sedentem in antro, arborum, ramis, viridi-* gnificantes, *que cespite præcincto, salutavi officiosissime. Quæ licet primo aspe-* quia ea sint *ctu paululum perterrita gradum ad interiora retulit, tamen precibus* furentis: ac *meis locum præbens, Quem tu hic quæris, inquit, peregrine? Ad* nos dici- *virginem non licitum est viro appropinquare: Nulla, respondi, teme-* mus, quod *ritate præceps, at matura deliberatione præhabita certus ad te con-* non sint fu- *tendi, ut quædam dubia menti meæ inhærentia dilueres, meque gra-* rentis, inter- *tiosissimis* rim Sibylla, & vera. Colloquium cum Sibylla Erythraa.

tiosissimis tuæ directionis documentis instrueres; pro quibus, si te votis meis non aversam intellexero, vicissim omnia humanitatis & officii debita servitia tibi polliceor & adstringo: Ad hæc dicta clementior mitiori vultu apparens, quid est, inquit, quod me rogas? Non tibi tuisque similibus, discendi percupidis, quicquam denegare potero: Duo sunt, retuli, virgo divina quæ me ingenue absque ulla tergiversatione aut periphrasi docere digneris, nempe, an hic in *Aegypti Arabiae* finibus olim & adhuc avis illa totius mundi unica, *Phœnix* dicta inventa

Quæstio an
& ubi sit
Phœnix &
Medicina
inde petenda.

Dubitatio
primus
gradus sci
entiæ.

Phœnicis
patria qua.

Phœnix &
Medicina
non differunt.
Organga
medicina
ira & doloria.

Phœnicis
descriptio.

Phœnix novus ex cinere prioris combustus.
Phœnix quo migras.

& invenienda sit (ut fama spargitur) & an *Medicina* quædam *Ira & doloris* ex ea unquam petita & petenda; Quod si sic, ubi utraque investiganda & volucris & medicina? Bene, inquit illa, dubitas non de rebus nihili aut nãci, sed magni precii; dubitatio enim est primus gradus scientiæ: qua te beate, quoad potero, polliceor: Multi eadem quæsiverunt per media nihil ad rem facientia; Tu verò, nec in loco, nec persona aberrasti: Regio enim, in qua nunc moraris, Arabia felix est *Ægypto* contermina, quæ patria *Phœnicis*, unica habetur: Personam, quam percontaris, nec hujus rei ignaram scias, cui utrique cum tuam fortunam credideris, hinc utraque tibi rei quæsitiæ veritatem non denegabit: Ego te doctrina, hæc vero regio seu *Ægyptus* oculari demonstratione beatum reddet: Quocirca aures meis monitis & mentem rebus adhibe: Quæstionem videris duplicem movere, quam contemplatione diligenti adhibita, simplicem & unicam experieris. *Phœnix* enim si affirmetur in rerum natura existere, *Medicina* illa (quæ alias *Organga* dicitur) negari non poterit, & vice versa, hac affirmata, illa quoque asseritur: *Phœnicem* ut melius perspicias, tibi ex suis coloribus depingam: *Arabia* felix, eique adjacentes *Ægyptus* antiquitus hac gaudebat volucris, cujus collum aureus fulgor, reliquum corpus purpureus color in pennis cinxit: In capite cristæ, corona instar, visa est: Soli sacra avis vivit annos 660. ad quam aetatem cum pervenerit senescens, casia thurisque surculus construit nidum, quem odoribus replet, conquassatisque ad solis radios alis flammam excitat, qua comburitur in cinerem: Ex hoc deinde prodit vermiculus & inde pullus, qui priori ceu patri funera justa reddens, totum nidum defert in urbem *Ægypti* *Heliopolim*.

liopolim Soli sacram, alias Thebas dictam, ibique in ara deponit. Hoc qui pro fabula omnino habent, pueri & iniqui rerum æstimatores videntur, qui pro historia, ut verba sonant, facta, & illi falluntur suo iudicio: Hieroglyphica enim sunt hæc & menti potius dicantur, quam auri-
 bus, inscribunturque potius, quam oculis per certas figuras & pictu-
 ras, quasi literas, quas sacras vocant: Qua de re si mihi fidem soli non
 adhibes, consule inter cæteros *Orum Apollinem Aegyptium scriptorem,*
qui in Hieroglyphicorum suorum expositione narrat, ut ipse à vulgo accepit,
Phœnicem post quingentesimum annum, cum jam est morti propinqua, in
Aegyptum remeare, ac si præveniat ante obitum curari mystice ab Aegy-
ptiis, & quæcumq; aliis sacris animalibus tribuunt, hæc & Phœnici omnia de-
beri: Gaudet n. sole maxime Phœnix in Aegypto præcipuè, utpote illic vehe-
menti: Hæc Ori verba te satis erudiunt, quod mystice accipiatur Phæ-
nix ab Aegyptiis, prout mystice curatur: Non opus igitur erit, in mysticis
 historiam aut fabulam supponere discrete cum neutri simpliciter cõ-
 veniat, at si pro fabulosa historia, seu fabula historica, quæ allegoria est,
 conjunctim habueris, nõ aberrabis à scopo: Hæc est, inquit, *Phœnix* il-
 la unica totius mundi avis, ex cujus pennis circa collum aureolis, nec
 non aliis totius corporis, Medicina ad omnes affectiones humanæ na-
 turæ contrarias in temperiæ sanitatis optatam reducendas utilissima,
 quæ antiquis *Ægyptiis* à quibus, in *Heliopoli* (prout in *Diod. Siculo* legere
 poteris) omnium primò inventa & usurpata est, *Ira & Doloris* reme-
 dium habebatur: Quibus auditis supra modum lætatus sum & mox
 quæsi, Anne viam aut occasionem ullam monstrare posset ad avem
 dictam ac *Medicinam* perveniendi? Hæc enim, dixi, omnis meæ pe-
 regrinationis causa est, in qua si mihi subveneris, rem omnium gratif-
 mam præstiteris: Non te deseram, illa respondit, in tuis necessitati-
 bus, quantum in me erit, at oportet te labore tuo vtramque indagare:
 Locum tibi certum, ubi invenias, indicare nequeo, ac nihilominus
 non omnino vacuum, consilio speve omni destitutum dimittam sed
 omnem rem, ubi illa sit indaganda, aperiam: *Aegyptus*, ut vides, omnẽ
 suæ annonæ fertilitatem *Nilo* fluviorum celeberrimo acceptatam re-
 fert, cujus fontes licet sint incogniti & inscrutabiles, (incertum enim

De Phœni-
 ce dicta esse
 hieroglyphi-
 ca.

Phœnicem
 curari my-
 stice ab Aeg-
 yptiis.

Phœnix so-
 le gaudet.

In mysticis
 non esse me-
 ram histo-
 riam nec
 fabulam
 querendam
 Medicina
 ex pennis
 Phœnicis.

Medicina
 Ira & Do-
 loris in He-
 liopoli in-
 venta.

Ægypti u-
 beritas om-
 nis ex Nilo.

Nili fontes non noti, sed ostia. Nilus Mercurii pater. Mercurius monstratus Phœnicem, ubi quarendus.

permanet, an sint in montibus *Lunæ*, nec ne) tamen *Ostia*, quibus se exonerat in mare, mundo satis innotuerunt. Hic (si *Tullio* fides habenda) *Mercurium*, quartum ejus nominis genuit, quod te scire oportet: Pater enim filio dedit potestatem monstrandi tibi *Phœnicem* & ex ea petendam *Medicinam*: Quocirca *Mercurium* primo consulas, quem ut invenias, abhinc ad septem *Ostia Nili* te conferas, non quod opus habeas ad singula migrare, sed quia incertum tibi sit, ubi offendas. Non enim certam sedem alicubi habet, sed nunc in primo, nunc secundo aut tertio aut alio moratur: Hic te docebit illa, quæ maxime desideras, & modo non nimis infelix fueris, spectatorem te *Magnalium Dei*, naturæque arcanorum faciet. His perceptis pro tanta humanitate & institutione *Virgini* dictæ gratias agens immensas, valedixi, neque nunc tandem in rectam rediturum

Nili ostia septem quæ

1. *Canopicum Nili ostium,*

viam speravi, inter meum ad *Nili Ostia* accelerando, quæ septem numerantur hoc modo: *Canopicum, Bolbiticum, Sebenniticum, Pelusiacum, Teniticum, Phaniticum & Mendescum*. Ad *Canopicum* primò me contuli, in qua via per collem sepulturæ Christianorum à barbaris ibi quondam occisorum insignem profectus sum, cujus loci annua miracula, relatu dignissima, hic præterire nequeo: Nam certo quodam die Mensis *Maji* cadavera seu ossa sepulcorum ab oriente sole usque in meridiem sensim ad superficiem usque tumbæ elevantur ex sese, donec in conspectum eò concurrentium hominum venerint, alicubi magis, alicubi minus, tum à meridie versus occasum solis eodem modo deprimuntur, donec omnia ad pristinum statum redierint: Quæ si quis non divina virtute, sed diabolica prorsus fieri affirmet, videat ne à superstitione nimium discedendo ad incredulitatem seu impietatem inclinè, *Denique omnipotentia* & liberissimæ voluntati hæc aut his similia miraculosa facta deneget ac subtrahat: Hæc si vera sunt, ut testantur multi, qui viderunt, suis scriptis publicatis, Resurrectionis corporum humanorum evidentissimum exemplar exhibent, quemadmodum quoque Phœnicis novi ex cinere mortui resuscitatio: Ad *Canopum* insulam deveniens, *Nilique ostium* illi adversum, de *Mercurio* quæsi, annon ibi sedem haberet: Verum

Miraculum non procul à Memphis Ægypti annuo tempore contingens in ostium ex terra elevatione. Resurrectionis corporum Exemplar.

populi

Populi istius regiunculae, quod responderent, vix invenerunt: Eruditiores ex illis, *Ægyptus*, dicebant, *Hermete teste, cælum nobis refert*, & septem Nili ostia ejus totidem planetas, ex quibus Canopicum supremum est, *cælique filio* juniori subicitur. Rector navis *Menelai Canobus* hic sepultus, insulae & portui nomen ut dedit, sic *Planetarum* summus quasi inspector senex propitius est, qui cum *Mercurii* à te quaesiti avus sit, non mirum, si ad avitam domum aliquando transeat: At jam non hic inveniri *Mercurium* referebant, sed in alio Nili ejusdem Ostio perennem residere. Attonitus ex hoc responso, post multum temporis & erroris commissi, animadverti, ad alium locum, Mercurio magis familiarem, accedendum esse.

*Ægyptus
cæli imago
est, Hermete
teste.*

*Saturnus
Mercurii
avus.*

Ad secundum itaque recta concedere non dubitavi, Bolbiticum dictum. Verum cum nonnullos inde obviam mihi factos percontatus essem, an non Mercurium Nili filium ibi vidissent mihi conveniendum, illique de Mercurio illius loci se nihil scire respondissent, ulterius procedere nolui, ne frustra & tempus & sumptus tererem!

*2. Bolbiticum
Nili
ostium.*

De duobus *Nili ostiis* itaque certior factus ad tertium festino pede cucurri: Huic urbs *Sebennitos*, unde *Sebenniiticum* dicitur, propinqua est, incolis non admodum frequentibus habitata, quorum mores cum adeo barbaros & rigidos experirer, ut ab omni humanitate alienos censerem, nolui ibi diutius moram trahere, nec quicquam de *Mercurii* sede amplius inquirere. Quomodo enim, inquam, *Mecurius* omnis humanioris literaturæ & doctrinæ auctor apud tam feros populos maneret: Nam vel hi illum ferocem & barbarum, sui que similem, aut hic illos mites & humanos diuturniore mora & vicinitate redderet: Oppidum itaque relinquens postquam egressus eram, interrogavi quendam ejus loci agricolam, An non hic *Mercurius* aulam haberet? Qui respondit, aulam quidem hic habet munitissimam, sed nunquam eam inhabitat.

*3. Sebenniiticum
Nili
ostium.*

Ad quartum itaque *Ostium* perrexi *Pelusiacum*, vocatum, omnium famosissimum, ob civitatem ejusdem nominis ipsi adjacentem, cujus conditor, ut fama est, Peleus Achillis pater extitit: Hoc Asiam & Arabiam ab *Ægypto* dividit, divitiis olim abundantissimū: De eo postquam

*4. Pelusiacum
Nili
ostium.*

quam adiveram, ejusque dotes & conditiones perceperam, non dubitavi: Mercurialem sedem me ibi reperiturum: Ut enim, inquit, absque *Pelide seu Achilla Troja* oppugnari non potuit, ita nec *Mercurius* absque *Pelufio* obtineri: Hæc est emporium *Aegypti* nobilissimū, quod auro *Arabico* imprimis abundat: Quò cum accederem, *Mercurius* ubi resideret, rogavi: At ex incolis quidam respondit, non semper huic loco adeste *Mercurium*, quamvis acceptissimus hospes sit, cum adest: Ægrè ferens tot itinera frustra huc suscepta, nolui pedem figere, antequam quæ restarent ostia, visitassem, non diffidens me tandem exoptatum *Mercurium* in subsequētib; coram conventurum.

5. Teniticum Nili ostium.

Quintum in ordine *Teniticum* fuit ostium, cujus nomen etsi obscurius extiterit, tamen id adire quoque volui, ne ullam ego causam ejus subterfugio præbuisse viderer: at tantundem inde reportavi, quantum ex prioribus, nempe omnino nihil, nisi quod didicerim ibi *Mercurium*, quem quærebam, ne utiquam habitare: O me infelicem, inquam, ad eone insequi oportet eum, qui vel nusquam est, vel me insectantem, ut formosus ille *Alexis Corydonem*, fugit? An non satius fuisset, à posterioribus ad priora cancrum imitando progressum? An fugax & petasatus ille juvenis meum aspectum prælagiens fastidit, ideoque fugam arripit, antequam accedam? Sed non tandem evasurus est, nec diu celari potest, ubi ubi sit: Duo mihi restant ex omnibus *Nili* ostiis, quæ quoque favente Deo, lustrabo ac deinde toti *Ægypto* valedicam.

6. Phanniticum Nili ostium.

Ad *Phanniticum* ergo sextum *Nili ostium*, quod ratione cœli *Mercurio* deberi existimavi, profectus sum, firma animi spe ductus, nunc tandem tot laboribus finem futurum: Sed & illa fiducia fefellit, ut antehac sæpius. Responsum enim ab ejus loci incolis accepi, hic quidem habitasse *Mercurium*, sed jam pridem mutasse sedem, alioque migrasse: sæpe numero de eo hic inquisitionem à multis institui, at nunquam inventum domi.

7. Mendesium Nili ostium.

Postremum ab hinc iter suscepti ad *Mendesium* usque quo cum pervenissem, quæsi de *Mercurio*, qui ne hic repertus: Nec verò se nosse *Mercurium* permulti responderunt.

Atque

Atque sic septem ex ordine *Nili ostiis* perlustratis, quem quæsi-
 cum non offenderim, deceptum me à *Sibylla* arbitratus sum, quæ sal-
 tem in hosce labyrinthos injecerit, ut animum falsa spe lactatum cir-
 cumduceret, forte ex invidia aut odio erga alienos præconcepto. Ve-
 rum cum singula, quæ contigerant in itinere, revolverem; me forte ab
 inquilinis quorumcunque locorum pessime deceptoriam responsione
 circumventum conieci, ea ratione quod innata quadam ferocia om-
 nes peregrinos fastidirent ac odissent: Ideoque quid circa primum,
 secundum ac tertium, aliaque ostia, ab illis responsum fuerit, bene cõ-
 sideravi, ex quibus quam plurima occurrerent, quæ dubium ante con-
 ceptum auferrent potius, quam eximerent: Unde retorsum vestigia re-
 legendo ab ultimo versus primum regressus sum, ac tandem antequam
 ad primum redierim *Mercurium* inveni, in aliquo ostiorum, ubi incolæ
 visi essent antea negasse: Ad hunc accedens post multos sermones
 invicem habitos, ab eo dici, quæ ignoraveram; *Phœnicem* in primis de-
 monstravit, ubi conveniri deberet, quem in loco, de quo ne cogitarem
 antea latere apertissime narravit, quo cum pervenissem, meo infortu-
 nio, exierat foras, (forte tum *Arbiter* constitutus inter *Noctuam* &
 volucres alias eam insectantes, de quo prælio alibi tradidimus) at post
 aliquot dies, paucasve septimanas rediturus: Verum cum tam diu ex-
 pectare mihi in alienis terris non consultum foret, præsertim quia redi-
 tus *Phœnicis* valdè incertus foret, constitui domum quamprimum
 adornare iter; satis existimans mihi esse pro tempore, cognovisse *Mer-
 curium*, ubi ille resideret, nec non *Phœnicem Medicinæ* quæsitæ pa-
 trem & causam efficientem, ad quos prima occasione oblata redire
 penitus apud me conclusi. Nave itaque conscensa ex *Pelusiaco* ostio in
Europam iterum contendis, transnavigatis tot insulis & regnis circum
 circa, donec pedem *Germanico* inferrem solo, unde primum egressus
 eram: Verum ne ingratus videar erga ullum, à quo quicquam bene-
 ficium in hoc itinere, in me collati, senti, primò *Sibyllæ*, deinde *Mer-
 curio*, ac demum *Phœnici* ac *Medicinæ* ipsi suos debitos honores

*Mercurius
 inventus
 ubi.
 A Mercurio
 multa per-
 cepta.
 Phœnix ubi
 lateat.
 Phœnix de-
 mi non in-
 ventus.*

*Phœnix
 Medicinæ
 quæsitæ pa-
 ter.*

*Reditus in
 Germaniam.*

ac Encomia epigrammatibus cuique
 dicatis retribuam.

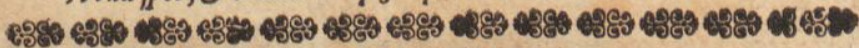

EPIGRAMMA

IN HONOREM SIBYLLÆ ERYTHRÆÆ,
Herophyles dictæ.

Herophyle
Sibylla Eri-
thraea dicta
celebrata
carmine.

AD te magna Deo (non demone) mota Sacerdos
Abinis Charitum gratia iusta redit:
Illa terga tibi non vertunt, grata sed ora,
Largapromittunt & sua dona manu:
Ad Nilo genitum quod tu me miseris a quo
Tramite, Phœniceam qui mihi monstret avem,
Flamine plena sacro vates oracula dedisti,
Venturum humano, dum canis, ore Deum:
Iudicii qui iusta ferens Examina summi
Arbiter omnipotens totius orbis erit.
Ille tibi cordi, quamvis sis Ethnica Virgo,
Dicarisq; Dei nil sapuisse, fuit.
Non Erythraea tui sunt antra capacia, Christo
Ut tua spes, & eris tute reposta polo.

EPIGRAMMA

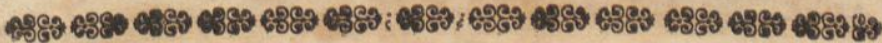
MERCURIO PHILOSOPHICO
dicatum,

Mercurius
Philosophi-
cus carmi-
ne lauda-
tus.

Mercurium vos ita aptate voce Latini,
Quod medius currens inter es ipse Deos.
Interpres Graiis & habetis maximus Hermes,
Teuthius Aegypti diceris esse solo.
Est genitor tibi Nilus, agros prædives aqua vi
Latificans, magnas qui tibi liquit opes.
Tu populis leges Aegypti rite tulisti,
Quas tibi Vulcanus conscius arte dedit.
Omnibus in toto tu gentibus orbe videris
Gratus, ac à paucis cognitus esse cupis.

O quam

O quam multa tibi natura munera clausa
 Credita, thesauris sunt & aperta suis.
 Rubra tibi facies est propria, flavaque cervix,
 Pe c̄tus at ex albo forte colore niter.
 Aptanturque tuis pedibus talaria nigra,
 Virgaque cum gemino nil gravat angue manum.
 Hic tuus est habitus, quo nosceris omnibus Hermes,
 Conveniens quadruplex est color ille tibi.
 Tu mihi Phœnicem monstrasti interpretis ore,
 Debitor hinc gratas, quas queo, reddo vices.
 Interea charta munuscula scripta loquaci
 Accipe, si majus quid dabis, ipse fere.

AD PHOENICEM ENCOMIUM EPI-
 grammate expressum.

O Miraculum Orbis, Monstrum vitio sine, Phœnix
 Vnice, qui magnis appropriare sophis:
 Purpureas indute comas atque aurea colla,
 Excellis cunctas inter aves & opes:
 Namque tibi nidus casta atque è thure sabæo
 Extruitur, quavis ditior hinc es ave.
 Conscijs appares aliquot post secula fati,
 Quod natura dedit, quo renovandus eris.
 Inde lubens Thebæ effectum te sistis in ara,
 Vulcanus faciem donec ut arte novam.
 Pennarum decus auratum Medicina salutis
 Fertur & humanis commoda ferre malis.
 Vnica spes residet morbi incurabilis in te,
 Inque fucis juvenum incedere more senes.
 Cetera ne referam tua divinisima dona,
 Vix par est opibus Persica Gazæ tuis.

Phœnicis
 Encomium.

740 *Subtilis Allegoria super Secreta Chymia.*

*Divitiis ego te cunctis, benedicta volucris,
Præfero, quod valida des medicamen opis,
Has mihi delicias optavi pluribus annis,
Mundana sine te non mihi cura rei est.
Abditus arcanis, ne sis cui præda, latebris
Conderis atque soles, teste sine, ire foras.
Plinius antiquo visum te tempore Romæ
Scribit, at (heu) miris fallitur ille modis.
Extraheret quis te ex nidis audaculus, aut quis
Detegeret, fatua sit nisi mente puer?
Tutus eris posthac, huc tutus ut usque fuisti,
Sit sapiens, pennas cui dabis, oro, tuas.*

MEDICINÆ PHOENICIÆ, SEU
Hermeticæ Laus.

*Medicina
Phœnicia
lat.*

S*I variis montes opibus cumulentur & auro,
Quid profunt homini, qui modo mortis erit?
Auxilium præstet nisi quis divinius illi,
Quo redeat fausto Numine grata salus.
Ergo nihil toto Medicina carius orbe
Esse potest, hominum qua levet arte malum.
Divitia cedant & opes, huic cedat & aurum,
Cui mens non eadem, non homo, sed pecus est.*

Adversarius, cum vires sibi omnino dejectas senti-
ret, non confidit amplius proprii ingenii armis, qui-
bus hætenus usus fuerat, quid obtinere, quocirca ad
aliorum authoritates confugit, à quibus argumenta
nunc ultimo sequentia deduxit.

F I N I S.

PHI